

Hyväksytty vanhusneuvoston kokouksessa 7.9.2016

Kaupunkisuunnittelulautakunnalle

VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO KOSKELAN MUISTIKYLÄÄ KOSKEVASTA KAAVAMUUTOKSESTA
(KOSKELAN SAIRAALAN JA PESULOIDEN ALUEEN ASEMAKAAVA, KÄPYLÄNTIE 11, KUNNALLISKODINTIE 2 JA 4)

Viite: HEL 2016-005264

Vanhusneuvosto puoltaa esitettyä asemakaavaa/kaavamuutosta. Muistikylä on tarpeellinen, sillä Helsingin kaupunki on Stadin ikäohjelmassa asettanut tavoitteeksi tehdä Helsingistä Muistiystävällinen kaupunki. Tämä tarkoittaa, että muistihäiriöistä ja –sairauksista kärsiville kuntalaisille ja heidän läheisilleen turvataan mahdollisimman hyvä elämänlaatu. Muistiystävällisessä yhteiskunnassa

1. lisätään tietoa ja ymmärrystä muistisairauksista,
2. lisätään muistisairaiden ihmisten osallistumista sosiaali- ja kulttuuritoimintaan,
3. varmistetaan, että lainsäädäntö ja muut säännökset tukevat muistisairaiden tarpeita
4. kehitetään terveydenhoitoa ja palveluja vastaamaan muistisairaiden tarpeita
5. kehitetään ja parannetaan fyysistä ympäristöä: koteja, asumispalveluyksiköitä, sairaaloita ja julkisia tiloja

(Muistiystävällisen yhteiskunnan kriteerit Maailman Alzheimer-Liiton mukaan.)

Kaavamuutoksen tulee mahdollistaa Muistikylän suunnittelu siten, että muistikylä on turvallinen asumiskokonaisuus, joka tarjoaa ympärivuorokautiset palvelut. Muistisairaiden tulisi voida liikkua alueella itsenäisesti. Liikunta, luontoympäristöstä nauttiminen ja sosiaaliset kontaktit ovat tärkeitä elämänlaatua kohottavia tekijöitä, jotka saattavat myös hidastaa sairauden etenemistä. Koskelan alueen puistomaisuus tulee säilyttää ja uudet rakennukset tulee varustaa viherkatoilla.

Alueen rakenne

Muistikylän tulisi olla luhtitalotyyppinen U- muotoinen kerrostalokokonaisuus, jossa on erikokoisia yksiöitä ja kaksioita ja mahdollisesti myös joku isompi asunto. Asunnot avautuisivat U:n sisäpuolelle päin ja parvekkeet ulospäin.

Alueen keskellä tulisi olla viihtyisä ja vihreä sisäpiha. Piha penkkeineen mahdollistaa luontevan kanssakäymisen ja monenlaisia aktiviteetteja. (Esimerkiksi tasapainoharjoittelurata ja puutarhapolku.)

Muistikylä on kylämäinen asuinyhteisö, jossa on hyvät palvelut, esim. lähikauppa, ravintola, uima-allas saunoineen, kuntoilualue sekä sisä- että ulkoliikuntaan, iso kokoontumistila juhlia ja tapahtumia varten. Osa palveluista (esim. elokuvateatteri ja ruoka-kauppa) voi sijaita myös alueen ulkopuolella.

Asukkaat

Muistikylän asukkaat ovat henkilöitä, joilla on diagnosoitu muistisairaus ja heidän perheenjäseniään. Alueelle voidaan sijoittaa myös henkilökunnan työsuhteasuntoja ja opiskelija-asuntoja.

Tilojen suunnittelu

Kulkemisen tulee olla mahdollisimman esteetöntä ja turvallista. Turvakaiteet ovat tärkeitä. Mitään liukkaita pintoja ei saa käyttää asunnoissa eikä muissakaan tiloissa.

Materiaalien valinnassa on käytettävä värejä ja muita tilan hahmottamista helpottavia elementtejä, koska monella muistisairaalla on hahmottamisvaikeuksia. Hyvä valaistus kaikkialla ympäri vuorokauden lisää turvallisuutta.

Asuntojen suunnittelu

Tärkeää on hyvä varustelu, esteettömyys ja turvallisuus. Asunnot tulee varustaa uusimmalla turva- ja valvontatekniikalla, sillä kaatumiset ovat yleisiä. Turvallisuutta lisäävät tunnistimet, hälyttimet, turvarannekkeet ja -sirut.

Liikkumisen apuvälineille (pyörätuoli, rollaattori) on varattava riittävästi säilytystilaa. Jokaisessa asunnossa tulee olla oma hyvin varusteltu ja mitoitettu keittiö. Sen laitteissa ja varusteissa tulee olla viimeisin turvatekniikka, samoin saniteettitilassa.

Kauempana asuvien läheisten yöpymistä varten tarvitaan vierasasunto.

Palvelut

Muistikylässä tai sen välittömässä läheisyydessä tulee olla keskus, jonka päivystäjät pysyvät vastaamaan hätätilanteisiin välittömästi ympäri vuorokauden. Asukkaan, hoitohenkilökunnan ja omaisten välistä kommunikointia varten on luotava helppokäyttöinen järjestelmä. Tietotekniikkaa voidaan käyttää kaikessa kommunikoinnissa, mutta se vaatii opastusta ja valvontaa. Osa palveluista voi sijaita Koskelan monipuolisen palvelukeskuksen puolella.

Vanhusneuvosto haluaa edelleen olla tiiviisti mukana Muistikylän suunnittelussa. On tärkeää saada kokonaiskuva siitä, miten suuri alue varataan varsinaista Muistikylää varten. Muistikylässä tarvittavien palvelujen määrään ja laatuun vaikuttavat muut Koskelan alueella sijaitsevat ja käytettävissä olevat palvelut. On määriteltävä, mitä lisäpalveluja (esim. siivous- ja pesulapalvelut) asukkaat voivat saada erillistä korvausta vastaan ja mitkä sisältyvät Muistikylän peruspalveluihin.

Vanhusneuvosto haluaa erityisesti painottaa hyvien julkisten liikenneyhteyksien tärkeyttä. Muistikylä ei saa olla erillinen saareke, vaan osa Muistiystävällistä Helsinkiä.

Helsingissä 7.9.2016

Sirpa Asko-Seljavaara
vanhusneuvoston puheenjohtaja

Outi Paulig
vanhusneuvoston sihteeri